

**PLAN RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA
ZA RAZDOBLJE DO 2027. GODINE**

Zagreb, travanj 2023.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. LJUDSKI POTENCIJALI.....	4
3. INSTITUCIONALNI OKVIR	4
4. ANALIZA TRENUTNOG STANJA U UDRUŽENJU KRAJOBRAZNIH ARHITEKATA HRVATSKE	8
5. PLAN PROVEDBE MJERA	9
6. ZAKLJUČAK.....	10

U skladu s postavljenim uvjetima programa 'Horizon Europe' Upravni odbor Udruženja krajobraznih arhitekata Hrvatske, na sastanku održanom 19.04.2023. godine, donio je Plan ravnopravnosti spolova za razdoblje do 2027. godine.

1. UVOD

UKAH – Udruženje krajobraznih arhitekata Hrvatske je neovisno strukovno udruženje koje predstavlja interese struke krajobrazne arhitekture te služi kao otvorena platforma za informiranje i razmjenu znanja u području krajobrazne arhitekture.

Udruženje krajobraznih arhitekata Hrvatske je osnovano u cilju:

- razvijanja i afirmacije struke krajobrazne arhitekture i kulture prostora
- zaštite prirodnog i čovjekovog okoliša te održivog razvoja, a u skladu s etikom poziva struke
- poticanja suvremene krajobrazne arhitekture te povijesnog, kulturnog i ekološkog naslijeđa
- zaštite i promicanja rada i stvaralaštva članova udruženja te drugih krajobraznih arhitekata Republike Hrvatske
- suradnje s matičnim fakultetom u ostvarivanju zajedničkih težnji
- ostvarivanje suradnje s drugim organizacijama i savezima civilnog društva te građanskim inicijativama

Udruženje krajobraznih arhitekata Hrvatske donosi **Plan ravnopravnosti spolova za razdoblje do 2027. godine** u svrhu naglašavanja i optimiziranja ravnopravnosti spolova.

Plan ravnopravnosti spolova usvojen je s ciljem naglašavanja rodne ravnopravnosti unutar Udruženja, pri čemu se poboljšava kvaliteta rada članova i potiče stvaranje boljeg radnog okruženja koje omogućuje kvalitetno upravljanje projektima te provedbu projektnih i ostalih aktivnosti.

Prema Zakonu o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, 69/17) „*ravnopravnost spolova znači da su žene i muškarci jednako prisutni u svim područjima javnog i privatnog života, da imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata*“, te je „*diskriminacija na području zapošljavanja i rada zabranjena u javnom i privatnom sektoru, uključujući državna tijela, u odnosu na članstvo i djelovanje u udrugama radnika ili poslodavaca ili u bilo kojoj drugoj profesionalnoj organizaciji, uključujući povlastice koje proizlaze iz tog članstva*“.

Udruženje krajobraznih arhitekata Hrvatske vjeruje kako je rodna ravnopravnost jedan od ključnih uvjeta za socijalno pravedno društvo - omogućava jednak tretman i prisutnost oba spola u svim sferama javnog i privatnog društva, pri čemu svaka osoba ima pravo na dostojanstvo, slobodu, jednakost, pravdu i mir.

2. LJUDSKI POTENCIJALI

Učlanjivanje u Udruženje krajobraznih arhitekata Hrvatske moguće je bez ikakve izravne ili neizravne rodne diskriminacije. Pri tome ne postoje pozicije unutar Udruženja namijenjene isključivo ženama ili muškarcima te je moguće učlanjenje svih zainteresiranih bez obzira na spol. Kao kriterij učlanjenja postavlja se prvenstveno povezanost zainteresirane osobe sa strukom krajobrazne arhitekture:

- redovitim članom mogu postati krajobrazni arhitekti (mag.ing.prosp.arch., dipl.ing.agr. - uređenje krajobraza, VOP i dr.) koji rade i borave u Republici Hrvatskoj, kao i drugi krajobrazni arhitekti po odluci Upravnog odbora Udruženja.
- pridruženim članom mogu postati stručnjaci koji nisu krajobrazni arhitekti po struci, a bave se teorijom i kritikom krajobrazne arhitekture, odnosno stručnjaci koji ostvaruju visoku suradnju s krajobraznim arhitektima te stručnjaci koji izravno ili neizravno djeluju u području rada krajobrazne arhitekture, odnosno u interesu struke.
- počasnim članom mogu postati istaknuti i zaslužni pojedinci, a odlukom Upravnog odbora.
- potpornim članom mogu postati pojedinci i pravne osobe koji materijalnim sredstvima ili na neki način podupiru rad Udruženja.
- pripravnim članom Udruženja mogu postati studenti krajobrazne arhitekture s područja Republike Hrvatske, kao i ostali studenti po odluci Upravnog odbora.

3. INSTITUCIONALNI OKVIR

Nacionalnim planom za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine se „definiraju i uspostavljaju posebni ciljevi kojima se promiče i uspostavlja ravnopravnost spolova. Ovaj akt strateškog planiranja nastavlja se na tri prethodna strateška dokumenta u ovom području koji su doneseni u razdoblju od 2001. godine, a posebno na Nacionalnu politiku za ravnopravnost spolova za razdoblje 2011. – 2015. godine (Narodne novine, br. 88/2011), redefinirajući nacionalne prioritete i

načine provedbe sukladno izmijenjenim društvenim i političkim okolnostima, ostvarenom napretku i daljnjim izazovima u uspostavljanju ravnopravnosti spolova.“

Nacionalni plan se donosi s ciljem „uklanjanja svih oblika diskriminacije temeljem spola i uspostavljanja stvarne rodne ravnopravnosti, a sadrži viziju razvoja i potrebe u ovom području, razvojne potencijale i prioritete o kojima je, u okviru različitih javnih politika, potrebno voditi računa s ciljem postizanja demokratskog društva jednakih mogućnosti za sve svoje građane i građanke.

Čitav niz instrumenata na razini Ujedinjenih naroda (dalje: UN), Vijeća Europe (dalje: VE) i EU-a odnosi se na obvezujuće mjere u području ravnopravnosti spolova s ciljem unaprijeđenja stanja, a temelje se na međunarodnim ugovorima i europskom zakonodavnom okviru. Nadalje, dokumenti poput rezolucija Vijeća Europske unije (dalje: Vijeće EU) ili rezolucija i drugih akata VE, iako nisu pravno obvezujući, postavljaju smjer djelovanja koji se očekuje od država članica. Na osnovu nacionalnih izvještaja prema međunarodnim tijelima Republike Hrvatske dostavljene su i određene preporuke kojima bi se proces uspostavljanja ravnopravnosti spolova mogao unaprijediti.

Od istaknutih pravno obvezujućih akata za područje ravnopravnosti spolova značajno je petnaestak EU Direktiva i nekoliko presuda Europskog suda za ljudska prava, a potrebno je spomenuti i Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (dalje: Istanbulska konvencija) te UN Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (dalje: CEDAW), kao i Konvencije Međunarodne organizacije rada (dalje: ILO), Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima i Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima.. Relevantni dokumenti uvršteni su na mrežne stranice Ureda za ravnopravnost spolova (dalje: URS).

Prilikom izrade ovog Nacionalnog plana i pripadajućeg prvog Akcijskog plana, vodilo se računa o navedenim pravno obvezujućim aktima, preporukama koje proizlaze iz rezolucija, Zaključaka Vijeća EU, Mišljenja Savjetodavnog odbora za žene i muškarce Europske komisije, ali i vrlo konkretnim preporukama za Republiku Hrvatsku u Zaključnim primjedbama UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena o Četvrtom i petom periodičnom izvješću Republike Hrvatske⁵ kao i u Zaključnim zapažanjima UN Odbora za ljudska prava o trećem periodičnom izvješću Hrvatske o provedbi Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima⁶ koji se odnose na kritična područja opisana u ovom dokumentu. Na nacionalnoj razini Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine br. 85/10 i 05/14 – pročišćeni tekst) temeljni je pravni i politički akt u hrvatskom pravnom sustavu i kao takav ima najvišu pravnu snagu, zbog čega s njim moraju biti usklađeni svi pravni propisi, kao i postupci svih državnih

tijela i tijela koja obavljaju javne ovlasti. Članak 3. Ustava propisuje da su sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav najviše vrednote ustavnog poretka, a ostvarivanje ljudskih prava jamči se svim građanima, neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama.⁷ Odredbe Ustava razrađuju se dalje u pojedinim zakonima i podzakonskim aktima od kojih je najvažnije nekoliko zakona koji zajednički predstavljaju temelj antidiskriminacijskog zakonodavstva i značajni su za područje ravnopravnosti spolova:

- *Zakon o ravnopravnosti spolova (Narodne novine br. 82/08 i 69/17)*
- *Zakon o suzbijanju diskriminacije (Narodne novine, br. 85/08 i 112/12)*
- *Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (Narodne novine, br. 70/17, 126/19, 84/21 i 114/22)*
- *Kazneni zakon (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21 i 114/22) - Zakon o radu (Narodne novine, br. 93/14, 127/17, 98/19 i 151/22)*
- *Zakon o tržištu rada (Narodne novine, br. 118/18, 32/20 i 18/22)*
- *Zakon o životnom partnerstvu osoba istog spola (Narodne novine, br. 92/14 i 98/19)*
- *Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Narodne novine, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20)*
- *Zakon o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu (Narodne novine, br. 64/15 i 98/19)*
- *Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (Narodne novine, br. 10/97, 107/07, 94/13, 98/19 i 57/22)*
- *Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19, 64/20 i 151/22)*
- *Zakon o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu (Narodne novine, br. 116/18 i 85/22)*
- *Zakon o roditeljskim i roditeljskim potporama (Narodne novine, br. 152/22) - Obiteljski zakon, (Narodne novine, br. 103/15, 98/19 i 47/20)*
- *Zakon o zdravstvenoj zaštiti (Narodne novine, br. 100/18, 125/19, 147/20, 119/22 i 156/22) - Zakon o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 18/22, 46/22 i 119/22)*
- *Zakon o medijima (Narodne novine, br. 59/04, 84/11, 81/13 i 114/22)*
- *Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (Narodne novine, br. 137/10, 76/12, 78/16, 46/17, 73/17, 94/18, 114/22 i 20/23)*

- *Zakon o elektroničkim medijima (Narodne novine, br. 111/21 i 114/22)*
- *Zakon o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, br. 116/99, 109/00, 53/03, 69/03, 167/03, 44/06, 19/07, 20/09, 145/10, 24/11, 93/11, 120/11, 19/15, 66/15-pročišćeni tekst, 104/15 i 98/19)*
- *Zakon o političkim strankama (Narodne novine, br. 76/93, 111/96, 164/98, 36/01 i 28/06)*
- *Zakon o lokalnim izborima, (Narodne novine, br. 144/12, 121/16, 98/19, 42/20 144/20 i 37/21).*

Institucionalni okvir za ravnopravnost spolova definiran je Zakonom o ravnopravnosti spolova i Poslovníkom Hrvatskoga sabora (Narodne novine br. 81/2013, 113/2016, 69/2017, 29/2018, 53/2020, 119/2020 i 123/2020).

Na razini Hrvatskog sabora (dalje: HS) od 2002. godine djeluje Odbor za ravnopravnost spolova koji ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na poticanje i praćenje primjene načela ravnopravnosti spolova u zakonodavstvu Republike Hrvatske.

Institucija pravobranitelja za ravnopravnost spolova uvedena je Zakonom o ravnopravnosti spolova 2003. godine kao neovisno tijelo za suzbijanje diskriminacije u području ravnopravnosti spolova. URS je stručna služba Vlade Republike Hrvatske koja je također osnovana temeljem Zakona o ravnopravnosti spolova 2004. godine, a obavlja stručne i druge poslove na način da koordinira sve aktivnosti kojima je cilj uspostavljanje ravnopravnosti spolova.

Za provedbu Zakona o ravnopravnosti spolova, zaduženi su i koordinatori za ravnopravnost spolova u ministarstvima. Njihove ovlasti i zaduženja definiraju se u Planovima djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova, koje su tijela državne uprave, temeljem obveza iz članka 11. Zakona o ravnopravnosti spolova, dužna donijeti i poslati na odobrenje URS-u.

Za provedbu Zakona o ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini zadužena su povjerenstva za ravnopravnost spolova koja djeluju u svih 20 županija i Gradu Zagrebu te u oko 90 općina i gradova. Županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova su radno - savjetodavna tijela županijskih skupština, a članovi se biraju iz redova zastupnika u županijskim skupštinama i zainteresiranih građana. Većina županijskih povjerenstava broji između devet i jedanaest članova, a njihov se sastav mijenja nakon lokalnih izbora. Za svoje su djelovanje financirana od strane županija, gradova i općina na osnovu svojih Godišnjih planova rada. Njihova savjetodavna uloga u izradi proračuna županija, općina i gradova

važan je alat za rodno osjetljivo planiranje života u lokalnim sredinama. Europsku povelju o ravnopravnosti žena i muškaraca na lokalnoj razini koja omogućava planiranje i praćenje javnih lokalnih politika i praksi s ciljem unaprjeđenja rodne ravnopravnosti, potpisalo je 17 hrvatskih županija i 14 gradova te se od njih očekuje donošenje Akcijskih planova za provedbu Europske povelje.

Člankom 11. Zakona o ravnopravnosti spolova jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje: JL(R)PS) te pravne osobe s javnim ovlastima i druge pravne osobe i obrtnici koji zapošljavaju više od 20 zaposlenih obvezni su u svoje opće akte unijeti antidiskriminacijske zakonske odredbe i mjere za uspostavljanje ravnopravnosti spolova.“

4. ANALIZA TRENUTNOG STANJA U UDRUŽENJU KRAJOBRAZNIH ARHITEKATA HRVATSKE

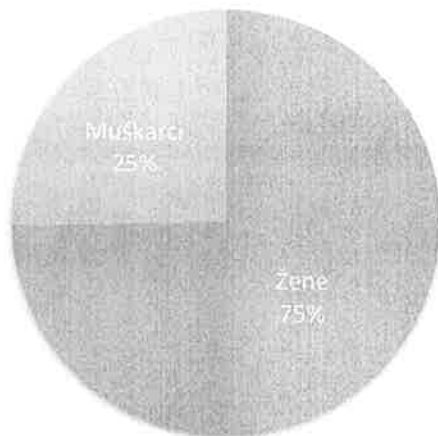
Poticanje ravnopravnosti spolova je ključno za izgradnju pravednog i održivog društva. U nastavku su navedeni razlozi važnosti poticanja ravnopravnosti spolova:

- **Pravednost i ljudska prava** - ravnopravnost spolova osigurava da svaka osoba, bez obzira na spol, ima jednake mogućnosti i pristup resursima
- **Ekonomska korist** – osiguravanje jednakih mogućnosti za obrazovanje, zapošljavanje i napredovanje potiče gospodarski rast i produktivnost
- **Inovacija i kreativnost** – uključenost osoba različitih spolova doprinosi različitim perspektivama i idejama
- **Zdravlje i obitelj** - ravnopravnost spolova povezana je s boljim zdravstvenim ishodima za obitelji i zajednice
- **Društvena stabilnost** – ravnopravnost spolova u donošenju odluka doprinosi stabilnosti društva i miru.

Ukupno gledano, poticanje ravnopravnosti spolova nije samo moralna obveza, već i ključ za bolju budućnost.

U trenutku izrade Plana ravnopravnosti spolova, u Udruženju krajobraznih arhitekata Hrvatske evidentirano je ukupno 75 članova.

Osnovni podaci o spolnoj strukturi u Udruženju krajobraznih arhitekata Hrvatske 2023. godine:

5. PLAN PROVEDBE MJERA

Ravnopravnost spolova postići će se sustavnim i promišljenim pristupom, koji će uključivati različite mjere i aktivnosti. Pri tome je moguće provesti neke od sljedećih koraka:

- analiziranje trenutnog stanja unutar udruge
- educiranje svih članova o važnosti ravnopravnosti spolova
- otvoreni dijalog koji može pomoći u mijenjanju stavova i predrasuda
- sudjelovanje u aktivnostima koje promiču ravnopravnost spolova
- poticanje aktivnog sudjelovanja svih osoba, bez obzira na spol, u upravljanju i donošenju odluka unutar udruge
- poticanje ravnopravnosti spolova unutar Upravnog odbora Udruženja
- učestalo sakupljanje podataka o članstvu, sudjelovanju i zastupljenosti spolova unutar udruge

6. ZAKLJUČAK

Ravnopravnost spolova je ključna za ostvarenje pravednog i inkluzivnog okruženja unutar udruge, u kojem svi članovi imaju jednake prilike za sudjelovanje u aktivnostima i odlučivanju. Sudjelovanje u provedbi *Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova* važan je korak prema postizanju ciljeva u tom području. Promicanje ravnopravnosti spolova moguće je ostvariti analiziranjem trenutnog stanja, provođenjem mjera poticanja ravnopravnosti i redovitim praćenjem napretka.

Pružanje jednakih prilika za sve članove te prisutnost žena i muškaraca u svim aspektima djelovanja udruge uključuje:

- osiguravanje jednakih prilika za sudjelovanje, donošenje odluka i obnašanje funkcija unutar udruge
- aktivno suprotstavljanje spolno uvjetovanoj diskriminaciji
- poticanje ravnopravne zastupljenosti žena i muškaraca u upravljanju, donošenju odluka i oblikovanju politika udruge
- educiranje članova o važnosti ravnopravnosti spolova

Predsjednik UKAH

Marijo Spajić, mag.ing.prosp.arch.

